

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Co/171/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6912213295
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Púchovská
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6912213295.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Púchovskej a členiek senátu JUDr. Aleny Križanovej a JUDr. Miriam Sninskej v právnej veci navrhovateľa POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota, č.k. 9C/237/2012-35 zo dňa 19. mája 2014 takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota, č.k. 9C/237/2012-35 zo dňa 19. mája 2014 potvrdzuje

o d ô v o d n e n i e :

Odvolaním napadnutým rozsudkom Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) zamietol návrh navrhovateľa na prerušenie konania, zamietol návrh navrhovateľa na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy a odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že navrhovateľ sa návrhom domáhal voči odporcovi náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy z dôvodu nesprávneho úradného postupu exekučného súdu (Okresného súdu Rimavská Sobota), ktorý nerozhodol o žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie v zákonom stanovenej lehote.

Z exekučného spisu exekučného súdu sp.zn. 3Er 383/2009 okresný súd zistil, že žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola podaná dňa 27.8.2009, pričom súd uznesením zo dňa 30.9.2010 žiadosť súdneho exekútora zamietol. Následne bola exekúcia zastavená uznesením zo dňa 9.9.2013.. V predmetnej exekučnej veci bol exekučným titulom rozhodcovský spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s.

Okresný súd uviedol, že ustanovenie § 44 ods. 2 EP žiadnu lehotu na vydanie rozhodnutia o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie neustanovuje, a preto okresný súd nebol viazaný lehotou ustanovenou Exekučným poriadkom. Na základe tejto skutočnosti súd konštatoval, že navrhovateľ nepreukázal jednu zo zákonných podmienok pre vznik prípadného nároku na náhradu škody, prípadne nároku na nemajetkovú ujmu, a to nesprávny úradný postup okresného súdu, a tým pádom sa súd nezaoberal skúmaním otázky, či na strane navrhovateľa týmto prípadným nesprávnym úradným postupom vznikla škoda alebo iná nemajetková ujma.

Následne okresný súd konštatoval, že nemá za preukázaný nesprávny úradný postup ako jeden z predpokladov pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, existenciu škody, ani príčinnú súvislosť medzi škodou a nesprávnym úradným postupom.

Okresný súd Rimavská Sobota v rozsudku zamietol návrh navrhovateľa na prerušenie konania do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu SR o ústavnej sťažnosti pre porušenie práva navrhovateľa na zákonného sudcu a nestranný súd podľa § 109 ods. 1 písm.b) ods. 2 písm.c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „ O.s.p.“) z dôvodu jeho neodôvodnosti s poukazom na to, že subjektívny pocit navrhovateľa, ani podanie ústavnej sťažnosti na Ústavný súd Slovenskej republiky, nie sú dôvodom na prerušenie konania, najmä keď o námietke zaujatosti sudcu vznesenej navrhovateľom už bolo právoplatne rozhodnuté.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že odporcovi náhradu trov konania nepriznal, hoci mal v konaní úspech avšak trovy konania si neuplatnil.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolanie právne odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 205 ods. 2 O.s.p. s použitím § 221 ods. 1 O.s.p.

Konkrétne poukázal na to, že okresný súd vec prejednal v jeho neprítomnosti a v neprítomnosti jeho právneho zástupcu, s odôvodnením, že sa bez ospravedlnenia na pojednávanie nedostavili. V tejto súvislosti uviedol, že riadne a včas požiadal o zrušenie pojednávania, uviedol dôležité dôvody a súdu predložil listiny spojené s označenými dôvodmi, a preto okresný súd nemohol postupovať podľa § 101 ods. 2 O.s.p., čím mu odňal právo na konanie pred súdom. Ďalej uviedol, že v návrhu upovedomil súd o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že sudcu, ktorému bola vec pridelená systémom súdneho manažmentu na prejednanie a rozhodnutie je potrebné z konania vylúčiť. Krajský súd však na túto okolnosť neprihliadol. V jeho očiach a objektívne i v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. Rozhodnutie krajského súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou iných krajských súdov v skutkovo a právne totožných veciach. Keďže podal ústavnú sťažnosť pre porušenie jeho práva na nestranný súd, nebolo prípustné, aby konania pokračovala pojednávaním v ktorom vykonával úkony a rozhodoval vylúčený sudca. Konečné rozhodnutie vo veci neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm.c) O.s.p., proti ktorému legálne pripustil odvolanie. Proti rozhodnutiu o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania preto podáva odvolanie. V čase podania odvolania o zamietnutí návrhu nebolo právoplatne rozhodnuté o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Okresný súd sa nedostatočne oboznámil s podmienkami, za ktorých je možné viesť konanie, keď ignoroval jeho žiadosť o zrušenie (odročenie) nariadeného pojednávania z dôležitého dôvodu, pričom na pojednávaní v jeho neprítomnosti meritórne rozhodol, hoci on oznámil, že trvá na osobnej účasti svojho právneho zástupcu na pojednávaní za podmienky, že bude vedené nestranným sudcom na nestrannom súde. Ďalej uviedol, že nemal možnosť sa vyjadriť k tvrdeniam odporcu, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal, ani k dôkazom, ktoré súd vykonal. Tým došlo k degradácii zásady kontradiktórnosti, k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu, ako aj k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom. Okrem toho namietal, že okresný súd sa dopustil viacerých omylov, keď konštatoval, že ním namietané lehoty na vydanie rozhodnutia boli dodržané, avšak v odôvodnení prezentované časové úseky tomu nenasvedčujú. Aby okresný súd mohol konštatovať, že v príslušnom exekučnom konaní sa nevyskytol nesprávny úradný postup, je potrebné zisťovať aj moment doručenia riadneho poverenia (rozhodnutia o žiadosti na vydanie poverenia). Okresný súd rozhodol bez toho, aby mu umožnil vyjadriť sa k skutkovým a právnym otázkam. Nebol oboznámený s obsahom dôkazov a prednesov, nemal možnosť sa k týmto dôkazom a prednesom vyjadriť a navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Podľa jeho názoru, v danej veci nebolo možné rozhodnúť bez nariadenia pojednávania. Bolo potrebné vo veci vykonať dokazovanie navrhnutým dôkazom - listinami založenými v exekučnom spise a za stavu, kedy sa odporca vôbec nevyjadril k návrhu, mu mal okresný súd umožniť uplatňovať svoje stanoviská k skutkovým, ale aj k právnym otázkam v súvislosti s nesprávnym úradným postupom a výškou spôsobenej škody. Keď okresný súd zistil, že existuje okolnosť brániaca vydať pre neho pozitívne rozhodnutia, mal vo všeobecnosti o tom informovať účastníkov a umožniť im , aby sa kontradiktórne vyjadrili. Okresný súd vykonal dokazovanie listiny, ktorých pôvod nie je z odôvodnenia rozhodnutia poznateľný a nie je zrejmé, či išlo o listiny založené v exekučnom spise. Za dôkaz v danom konaní môžu slúžiť len listiny založené v exekučnom spise a to vzhľadom

k tomu, že vec sa týka nesprávneho úradného postupu štátneho orgánu. Ak odporca nereagoval na výzvu súdu, aby predložil písomné vyjadrenie k návrhu v zmysle § 114 ods. 3 O.s.p., mal okresný súd rozhodnúť o návrhu rozsudkom pre zmeškanie podľa ustanovenia § 153b O.s.p. Skutkovým základom sa mal stať ním (navrhovateľom) tvrdý skutkový stav. Namiesto toho súd bez nariadenia pojednávania doplnil skutkový základ dokazovaním, ktorého obsah a rozsah si určil sám a následne vo veci meritorne rozhodol, ignorujúc ustanovenie § 153b O.s.p. Okresný súd zamietol návrh v časti náhrady skutočnej škody z dôvodu jej neodôvodnenosti. V odôvodnení rozhodnutia sa zaoberal len škodou, ktorá mala súvisieť so správou pohľadávky počas nečinnosti súdu, opisoval ju ako škodu, ktorá vznikla z príčinnej súvislosti s konaním dlžníka (povinného) , pričom ignoroval všetky jeho tvrdenia o majetkovej škode, ktorá vznikla z dôvodu udržiavania a správy informačného systému a výdajov na administratívne spracovanie textov, na publikačné výdaje spojené s vyhotovením urgencií, na poštovné a telekomunikačné výdaje (urgovanie a kontrola stavu konania na exekučnom súde), preto je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a je prejavom svojvoľe súdu. Z odôvodnenia rozsudku vôbec nie je zrejmé, akou úvahou súd dospel k presvedčeniu o tom, že majetková škoda a nemajetková ujma nevznikla. Okresný súd nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný. V prípade, keď sú právne závery v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba také rozhodnutie považovať za rozhodnutie, ktoré je v rozpore s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (mutatis mutandis Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1.ÚS 243/07 z 19. júna 2008). Okresný súd odôvodnil svoje negatívne rozhodnutie úplne rovnakými dôvodmi opísanými tými istými vetami, ako v iných svojich rozhodnutiach, v ktorých vystupujú totožní účastníci, avšak v ktorých bol rozdielny skutkový dej, a teda skutkový základ. Pri dodržiavaní jeho práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia nemožno ústavnoprávne akceptovať, že okresný súd vytvára odôvodnenia rozsudkov formulárovým spôsobom. Nesúhlasí ani s tvrdením, že náklady na správu pohľadávky počas nečinnosti súdu zapríčinil dlžník (povinný). V prípade, ak by došlo k rozhodnutiu súdu o návrhu v zákonnej lehote, náklady na správu by prešli na súdneho exekútora a boli by časom transformované do podoby trov exekúcie. Pravým právnym titulom je v danej veci nesprávny úradný postup exekučného súdu, za ktorý dlžník nemôže niesť zodpovednosť. Pri špecifikácii majetkovej škody v návrhu výslovne uviedol, že vyčíslenie vychádza z účtovnej agendy. Z dôvodu ochrany osobných údajov, obchodného tajomstva a dôverných informácií nebolo možné korešpondenčne predložiť účtovné doklady, resp. pracovné a obchodné zmluvy. Na pojednávaní chcel predložiť dôkazy o výške majetkovej škody prostredníctvom znaleckého posudku. Okresný súd vykonal dokazovanie ex offo, nepoučil ho podľa ustanovenia § 120 ods. 4 O.s.p. a neoznámil mu, že chce vyhlásiť rozhodnutie vo veci samej. Množstvo dôkazov vzniklo po podaní návrhu, ktoré nemohol predložiť spolu s návrhom a nemohol ich predložiť ani neskôr, pretože nebol poučený a informovaný. Okresný súd vôbec nevysvetlil, prečo nekonštatoval, že došlo k porušeniu práva navrhovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na rozhodnutie v zákonom stanovenom čase. Okresný súd zistil, že o návrhu nebolo rozhodnuté v zákonom stanovenom čase, a pre túto nečinnosť a nesprávny úradný postup nenašiel žiadne objektívne udržateľné ospravedlňujúce dôvody. V súvislosti s majetkovou ujmou analyzoval okolnosti, ktoré s vecou vôbec nesúvisia. Jeho práva boli porušené prekročením zákonom stanovenej lehoty, preto sú irelevantné úvahy okresného súdu o tom:

- 1) aké spôsoby judikovania pohľadávky si navrhovateľ zvolil,
- 2) o podstate a rozsahu podnikateľského rizika,
- 3) o udržiavaní kontaktu súdneho exekútora, ktorý nemôže byť činný, kým nezíska poverenie na vykonanie exekúcie od exekučného súdu.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací prejednal vec v rozsahu ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O.s.p., ako vecne správny potvrdil. Rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený v zmysle § 211 ods. 2 a § 156 ods. 1 O.s.p. V zmysle ustanovenia § 156 ods. 3 O.s.p. bolo verejné vyhlásenie rozsudku oznámené na úradnej tabuli Krajského súdu v Banskej Bystrici dňa 17.6.2015.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 31.12.2012 (ďalej len „ zákon č. 514/2003 Z.z.“), štát zodpovedá

za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

Zodpovednosti podľa ods. 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa ustanovenia § 9 ods. 1, 2 zákona 514/2003 Z.z. , štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinností orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda.

Z definície verejnej moci vyplýva, že sa jedná o takú moc, ktorá autoritatívne rozhoduje o právach a povinnostiach subjektov, či už priamo alebo sprostredkovane. Subjekt, o ktorého právach alebo povinnostiach rozhoduje orgán verejnej moci, nie je v rovnoprávnom postavení s týmto orgánom a obsah rozhodnutia tohto orgánu nezávisí od vôle subjektu. Verejnú moc vykonáva štát predovšetkým prostredníctvom orgánov moci zákonnodárnej, výkonnej a súdnej a za určitých podmienok ju môže vykonávať aj prostredníctvom ďalších subjektov, ktorými sú

- a) územné samosprávy a správne celky
- b) záujmové, resp. profesijné (stavovské) samosprávy
- c) verejnoprávne inštitúcie
- d) fyzické osoby, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci (napr. činnosť notára alebo súdneho exekútora.

Verejná moc teda predstavuje vo svojej podstate určitý ucelený, presne organizovaný systém konkrétne (Ústavou, prípadne zákonom) definovaných prvkov a vzťahov, ktorý je determinovaný vývojom spoločnosti.

Základným právnym prameňom aktuálnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je Ústava Slovenskej republiky, ktorá v druhej hlave - základné práva a slobody, v siedmom oddiele - právo na súdnu a inú právnu ochranu, v článku 46 ods. 3 priamo zakotvuje, že „ každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom“. Ďalším prameňom aktuálnej právnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je tiež článok 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (týkajúcich sa odškodnenia za nezákonné pozbavenie osobnej slobody), ale aj článok 3 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (týkajúcich sa odškodnenia za justičný omyl a zákon č. 514/2003 Z.z.).

Aktuálna právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je koncipovaná ako absolútna objektívna zodpovednosť. Na to, aby vznikla právna zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, musia byť splnené určité zákonné podmienky, ktoré sa v právnej teórii i praxi označujú, ako predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu. Konkrétne sa jedná o existenciu týchto predpokladov (podmienok):

- 1) porušenie právnej povinnosti (protiprávny úkon), prípadne relevantná udalosť spôsobujúca škodu (škodná udalosť) ;
- 2) nepriaznivý následok protiprávneho úkonu, resp. škodnej udalosti, ktorým je určitá škoda (ujma);
- 3) príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi porušením právnej povinnosti (protiprávnym úkonom), resp. právne relevantnou udalosťou spôsobujúcou škodu, (škodnou udalosťou) a nepriaznivým následkom (teda ujmom) škodou.

Prvým predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je protiprávnosť, resp. nezákonnosť pri rozhodovaní alebo úradnom postupe orgánu verejnej moci. Ide o činnosť orgánu verejnej moci, ktorá je v rozpore s objektívnym právom. Protiprávnosti, resp. nezákonnosti sa orgán verejnej moci pri výkone verejnej moci môže dopustiť

- a) nezákonným rozhodnutím,

- b) nesprávnym úradným postupom
- c) rozhodnutím o zatknutí, zadržaní alebo iným pozbavením osobnej slobody (za podmienok uvedených v § 7 zákona č. 514/2003 Z.z.),
- d) rozhodnutím o treste, ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe (za podmienok uvedených v § 18 zákona č. 514/2003 Z.z.).

Ďalším predpokladom zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je vznik škody, ktorá sa prejavila u poškodeného vo forme majetkovej ujmy (t.j. vo forme skutočnej škody, ušlého zisku) alebo vo forme nemajetkovej ujmy.

Posledným predpokladom zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi protiprávnosťou (nezákonnosťou) pri rozhodovaní alebo úradnom postupe orgánu verejnej moci a vznikom škody. O uvedenú príčinnú súvislosť pôjde vtedy, ak škoda vznikla v dôsledku (ako priamy následok) nezákonného rozhodnutia, resp. nesprávneho úradného postupu, inak povedané, ak nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup a škoda sú vo vzájomnom pomere príčiny a následku, pričom musí byť nesporné, že ak by nedošlo k nezákonnému rozhodnutiu, resp. nesprávnemu úradnému postupu, nedošlo by ani k vzniku škody. Príčinou škody môže byť taká okolnosť, bez existencie ktorej by škodný následok nevznikol. Pretože zákonná úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je koncipovaná ako objektívna zodpovednosť, resp. presnejšie ako absolútna objektívna zodpovednosť, od poškodeného sa pre úspešné uplatnenie nároku tejto zodpovednosti vyžaduje preukázanie len vyššie uvedených zákonných predpokladov tejto zodpovednosti. Nie je teda zaťažovaný povinnosťou preukazovať i zavinenie zodpovedného subjektu, ako by to bolo v prípade, ak by zákonná úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci bola založená na subjektívnom princípe - na zavinení zodpovedného subjektu (t.j. ak by sa jednalo o subjektívnu zodpovednosť) .

Jedným, osobitne vymedzeným zákonným dôvodom vzniku zodpovednosti štátu za škodu je zodpovednosť za nesprávny úradný postup. Za nesprávny úradný postup možno vo všeobecnosti považovať porušovanie pravidiel, ktoré sú predpísané právnymi normami pre činnosť príslušných orgánov verejnej moci, ktorá je v rozpore so zákonom, resp. s jeho konkrétnym ustanovením. Ide teda o stav, kedy príslušný orgán verejnej moci pri svojej činnosti porušuje svoje povinnosti, ktoré pre neho ustanovuje právny predpis. Nesprávnym úradným postupom je každý postup orgánu verejnej moci, ktorý pri výkone verejnej moci postupuje v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo v rozpore so zásadami výkonu verejnej moci a základnými právnymi princípmi. Aktuálna právna úprava v ustanovení § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. uvádza v demonštratívnom výpočte prípady, ktoré sa považujú za nesprávny úradný postup. Konkrétne ide o porušenie povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, o nečinnosť, o zbytočné prieskumy v konaní, alebo o iný nezákonný zásah do práv a do právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb.

Vzhľadom na širokú škálu rozličností a náročností jednotlivých vecí, ktoré sú prejednávané, či už v rámci občianskoprávneho konania, trestného konania alebo správneho konania, nie je objektívne možné (až na určité výnimky) určiť konkrétnu lehotu, v ktorej mal alebo musel orgán verejnej moci (spravidla súd) rozhodnúť. Východiskom pri skúmaní otázky „ včasnosti rozhodnutia“, resp. „ prieskumov v konaní“ je potom najmä článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s príslušnými ustanoveniami jednotlivých procesných predpisov (napr. § 6 O.s.p.) . Hľadisko včasnosti rozhodnutia, v ktorom sa realizuje zásada rýchlosti konania, ktorá je eminentnou podmienkou subjektívneho práva účastníka konania na rozhodnutie veci bez zbytočných prieskumov a v primeranej lehote, je síce veľmi dôležité hľadisko, ale nejde o absolútne hľadisko, ktoré by dominovalo nad ďalšími relevantnými požiadavkami, ktoré sú spojené s rozhodovaním, napr. nad povinnosťou súdu vychádzať pri rozhodnutí zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci, najmä v prípadoch, keď sú napr. v civilnom konaní niektoré skutočnosti medzi účastníkmi sporné. Za porušenie zásady rýchlosti konania, ktorá je vo svojom dôsledku nesprávnym úradným postupom, je možno preto považovať len taký postup súdu v konaní, kedy doba jeho priebehu nezodpovedá zložitosti, skutkovej a právnej náročnosti prejednávanej veci, a keď dĺžka konania spočíva v príčinách vychádzajúcich z pôsobenia súdu v prejednávanej veci. Štát však nemôže zodpovedať za prieskumy v konaní, ktoré sú spôsobené nedostatkom súčinnosti alebo zámerným pôsobením zo strany účastníkov konania, alebo ak sú vyvolané inými okolnosťami, ktoré nemajú pôvod v povahe súdov a v ich inštitucionálnom a organizačnom vybavení. Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že s ohľadom na konkrétne okolnosti

môže byť za nesprávny úradný postup považovaná akákoľvek činnosť verejnej moci, ktorá je spojená s výkonom verejnej moci, ak pri jej vykonávaní, alebo v súvislosti s ňou došlo k porušeniu pravidiel predpísaných právnymi normami pre jej výkon, alebo k porušeniu poriadku, ktorý je určený povahou alebo funkciou konkrétneho postupu. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že podmienkou na aplikáciu ustanovenia § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. je to, aby štát (prostredníctvom svojich orgánov alebo iných orgánov verejnej moci) vystupoval ako nositeľ verejnej moci pri jej uplatňovaní. Pre úplnosť je potrebné konštatovať, že i v prípade tejto zodpovednosti - zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom sa vyžaduje existencia všeobecných predpokladov škody, a to vznik škody a príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Oprávneným subjektom nároku na náhradu škodu spôsobenej nesprávnym úradným postupom môže byť každá (teda fyzická i právnická) osoba, ktorej bola spôsobená škoda v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom.

Súčasná právna úprava (§ 15 až § 16 zákona č. 514/2003 Z.z.) ako podmienku uplatniteľnosti nároku na súde obligatórne vyžaduje v prípade náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení, alebo rozhodnutím o väzbe, v prípade náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Obligatórnosť predbežného prerokovania nároku spočíva v tom, že podľa ustanovenia § 16 ods. 1, s použitím § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. sa poškodený môže (úspešne) domáhať uplatnenia nároku (alebo jeho neuspokojenej časti) na súde len v prípade, ak príslušný orgán neuspokojí jeho nárok na náhradu škody (alebo je časť) do 6 mesiacov odo dňa prijatia žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku. Z daného vyplýva, že predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody predstavuje zákonom stanovenú podmienku procesného charakteru preto, aby tento nárok mohol byť prejednaný v občianskom súdnom konaní. Pri určovaní príslušných orgánov na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zákon č. 514/2003 Z.z. explicitne odkazuje na konkrétne orgány, ktoré sú v jednotlivých zodpovednostných vzťahoch oprávnené za štát

(§ 4). Vo veciach náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v prípade, ak škoda vznikla v občianskom súdnom konaní nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom. Ak príslušný orgán neuspokojil nárok poškodeného na náhradu škody (alebo jeho časť), poškodený sa po uplynutí 6 mesiacov odo dňa, ako oprávnený orgán prijal jeho žiadosť (odo dňa, keď mu bola fakticky bola doručená), môže domáhať uspokojenia nároku (alebo jeho neuspokojenej časti) na súde (§ 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.). Táto 6-mesačná lehota má význam v tom, že až po jej uplynutí je nárok poškodeného splatný.

Vzhľadom na uplatnené odvolacie námietky navrhovateľa je potrebné v prvom rade zdôrazniť, že odvolací súd je viazaný konkrétnymi odvolacími dôvodmi (§ 212 ods. 1 O.s.p.). V danom prípade je zrejmé, že nepochybne aj z dôvodu predkladania enormného množstva typových odvolaní navrhovateľom na rôzne sudy, odvolacie dôvody nekorešponujú s právnymi dôvodmi a skutkovými zisteniami uvedenými v odôvodnení rozsudku okresného súdu. Ide len o zhrnutie rozličných dôvodov reagujúcich na rôzne dôvody zamietnutia návrhov okresnými súdmi SR v obdobných veciach.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že okresný súd predvolal účastníkov konania na termín pojednávania riadne a včas.

Právny zástupca navrhovateľa doručil súdu návrh „ na zrušenie“ nariadeného pojednávania zo dňa 16.5.2014 z dôvodu objektívneho porušenia zásady nestrannosti súdu a sudcu. Poukázal na to, že podal sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky pre porušenie jeho práva na zákonného sudcu a práva na nestranný súd, ktorej dôsledkom bude zrušenie rozhodnutia Krajského súdu vo veci nevylúčenia sudcu povereného pojednávaním veci, pričom navrhol, aby okresný súd prerušil súdneho konanie, a to do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o jeho ústavnej sťažnosti.

Na pojednávaní okresný súd vyhlásil uznesenie, že bude pojednávať v neprítomnosti účastníkov konania a následne rozhodol rozsudkom o návrhu navrhovateľa na prerušenie konania tak, že návrh navrhovateľa na prerušenie konania, až do právoplatného rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti pre porušenie práva navrhovateľa na zákonného sudcu a nestranný súd zamietol a rozhodol vo veci samej. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že v danom prípade neboli

splnené obligatórne ani fakultatívne podmienky pre prerušenie konania podľa ustanovenia § 109 ods. 1, 2 O.s.p., preto okresný súd postupoval správne, keď návrh navrhovateľa na prerušenie konania zamietol. Skutočnosť, že okresný súd na pojednávaní rozhodol o zamietnutí návrhu na prerušenie konania a rozhodol vo veci samej (vzhľadom na neodôvodnenosť návrhu na prerušenie konania a vecnú správnosť rozhodnutia okresného súdu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania) nemožno v žiadnom prípade hodnotiť (s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti konania), ako procesný postup okresného súdu, ktorý by založil vadu konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odvolací súd poukazuje na to, že v prípade pojednávania bez prítomnosti účastníka, za podmienok predpokladaných zákonom, nemôže dôjsť k odňatiu práva účastníka konať pred súdom a zároveň nie je porušená ani zásada kontradiktórnosti sporového konania, pretože ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňuje súdu konať v dôvodných prípadoch v neprítomnosti účastníkov konania.

Pokiaľ okresný súd vec na pojednávaní prejednal a vo veci samej rozhodol, neodňal tým navrhovateľovi možnosť konať pred súdom, nakoľko sa tejto možnosti sám zbavil tým, že sa na pojednávanie nedostavil, hoci bol na pojednávanie včas predvolaný (viac ako 5 dní pred termínom pojednávania) podľa ustanovenia § 115 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd je toho názoru, že dôvody uvádzané navrhovateľom nebolo možné považovať za dôležité dôvody pre odročenie pojednávania podľa ustanovenia § 101 ods. 2 O.s.p., a preto navrhovateľ a jeho právny zástupca si sami zmarili možnosť zrealizovať na pojednávaní svoje procesné oprávnenia (napr. navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom a k tvrdeniam protistrany). Súčasne v tejto veci neexistoval iný dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, nakoľko uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici o nevylúčení zákonného sudcu bolo navrhovateľovi doručené. Zároveň okresný súd nepochybil, keď o žiadosti navrhovateľa na prerušenie konania nerozhodol samostatným uznesením, ale prvým výrokom rozsudku, nakoľko takýto postup súdu nie je v rozpore so zákonom.

Odvolací súd zároveň poukazuje na to, že okresný súd disponoval spisovým materiálom dostatočne preukazujúcim skutkový stav veci. Navrhovateľ v návrhu označil konkrétne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení pričom z ním označených dôkazov okresný súd vychádzal, keď si pripojil konkrétny exekučný spis, oboznámil sa s jeho obsahom, preto neobstojí námietka navrhovateľa, že nemal možnosť sa vyjadriť k dôkazom a k tvrdeniam odporcu, a to i s poukazom na to, že mu bolo doručené vyjadrenie odporcu k návrhu, ku ktorému sa nevyjadril.

Vzhľadom na hore uvedené odvolací súd konštatuje, že okresný súd postupoval správne (v súlade s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p.), keď prejednal vec v neprítomnosti účastníkov, pretože boli naplnené všetky zákonné podmienky aj pre vyhlásenie meritórneho rozhodnutia, čomu nebránila ani skutočnosť, že navrhovateľ podal návrh na prerušenie konania, o ktorom okresný súd na pojednávaní rozhodol (ako už bolo uvedené vyššie), rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania, a teda okresný súd svojím postupom neznemožnil realizáciu procesných práv navrhovateľa, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva, t.j. neodňal mu možnosť konať pred súdom.

Pokiaľ navrhovateľ spochybňoval v konaní zákonného sudcu s poukazom na ustanovenie § 15 ods. 1 O.s.p., odvolací súd zdôrazňuje, že o vylúčení zákonného sudcu už rozhodoval Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č.k. 41NcC/4/2012 - 8 zo dňa 10.10.2012, ktorým nebol z prejednávania a rozhodovania vo veci vylúčený zákonný sudca N.. V.Z., pretože u neho neboli zistené okolnosti, ktoré by ho z prejednávania a rozhodovania veci vylučovali. Odvolací súd takisto nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali nestrannosť zákonného sudcu. Sudcu je možné vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť vec v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu existujú okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje napr. na to, že Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil názor, že dôvod na vylúčenie sudcu nezakladá sama skutočnosť, že sudca má prejednať a rozhodnúť vec, v ktorej odporcom je súd, na ktorom tento sudca vykonáva súdnictvo (vid' napr. uznesenie NS SR sp.zn. 3Nc 14/2010 z 31.5.2010). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie je bez ďalšieho ani to, že vykonáva súdnictvo na súde, ktorý údajne (podľa tvrdenia

navrhovateľa) svojím nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci založil zodpovednosť odporcu za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. (vid' napr. uznesenie NS SR sp.zn. 6Cdo 201/2013 z 19.6.2013, sp.zn. 3Cdo 202/2013 z 12.9.2013).

Odvolačný súd konštatuje, že exekučný súd pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi je povinný skúmať, či sú splnené formálne i materiálne predpoklady pre vedenie exekúcie. Je predovšetkým povinný skúmať, či exekučný titul podľa ustanovenia § 41 EP má všetky zákonné atribúty a či nie je v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 EP). V prípade, ak exekučným titulom je rozhodcovské rozhodnutie (rozhodcovský rozsudok) je nevyhnutné vychádzať okrem Exekučného poriadku (ďalej len EP), aj zo zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších právnych predpisov.

Už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, je exekučný súd, konajúci o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku v zmysle § 44 ods. 2 EP oprávnený aj bez návrhu (ex offa) skúmať, či rozhodcovská zmluva medzi zmluvnými stranami bola uzavretá platne. Ak exekučný súd zistí, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy (doložky), je oprávnený vyvolať všetky dôsledky vyplývajúce z príslušných právnych predpisov pre to, aby zmluvná strana nebola uvedenou zmluvou viazaná (vid' uznesenie NS SR z 10.10.2012 sp.zn. 6Cdo 105/2011, R 66/2013).

Exekučný súd písomne poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie do 15 dní od doručenia jeho žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie len v tom prípade, ak nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia alebo návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie, alebo exekučného titulu so zákonom.

Ak exekučný súd zistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietne podľa ustanovenia § 44 ods. 2 EP. V prípade zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie 15-dňová zákonná lehota neplatí.

Z obsahu spisu vyplýva, že v predmetnej veci neplatí 15-dňová lehota na rozhodnutie exekučného súdu o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, pretože došlo k zamietnutiu žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa ustanovenia § 44 ods. 2 EP.

K okolnostiam daného prípadu odvolací súd uvádza, že z jeho rozhodovacej činnosti je mu známe, že navrhovateľ podával návrhy na vykonanie exekúcií hromadne, teda v rovnakom čase zažalil exekučný súd väčším počtom podaní, a tak v dôsledku jeho subjektívneho konania došlo k rozhodnutiu exekučného súdu s určitým časovým odstupom, ktoré bolo ovplyvnené aj tým, že exekučný súd náležitým spôsobom preskúmal exekučný titul

[vrátane zmluvy uzavretej medzi účastníkmi, návrhu na vykonanie exekúcie i žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v dôsledku čoho došlo k zamietnutiu žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, teda exekučný súd adekvátnym spôsobom procesne zareagoval na nezákonnosť vedenia exekúcie na základe návrhu na vykonanie exekúcie navrhovateľom (v pozícií oprávneného)], a preto nie je možné stotožniť sa stvrdením navrhovateľa, že na strane exekučného súdu došlo k nesprávnemu úradnému postupu (vid' uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV.ÚS 606/2012-20 zo dňa 14.12.2012).

Nakoľko navrhovateľ v súdnom konaní nepreukázal

a) existenciu nesprávneho úradného postupu,

b) vznik škody,

c) príčinnú súvislosť (kauzálny nexus)

medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, preto navrhovateľovi nevzniklo právo na náhradu škody, ani nemajetkovej ujmy. Odvolací súd preto rozsudok okresného súdu, ako vecne správny podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, lebo odporca ako v spore úspešný návrh na ich náhradu nepodal (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Rozsudok bol jednohlasne schválený členmi senátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.